

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv.VII.30.248/2015/10.

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Dr. Hidasi és Társai Ügyvédi Iroda és a dr. **Filó Mihály** ügyvéd által képviselt felperesnek, a Jutasi és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt alperes ellen, a Fővárosi Törvényszéken 19.G.41.538/2009. számon kártérítés iránt indított perében, melybe a Dr. Tomcsányi Tamás Ügyvédi Iroda által képviselt a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott, a Fővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.454/2014/11-II. számú jogerős ítélete ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000.000 (ötmillió) Ft + ÁFA felülvizsgálati eljárási költséget.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a perben nem álló **H.** és Vagyonkezelő Rt.-vel állapodott meg egy budapesti telek és az azon álló szállodaépület oly módon történő hasznosításáról, hogy egy közös tulajdonú társaság formájában a szállodaépületet négycsillagos hotellé alakítják át. A megállapodás szerint a **H.** Rt. tulajdonában álló **R.** Kft. átalakulásával hozzák létre a **R.** Rt.-t, az ingatlan beapportálásával és a felperes által teljesítendő 1.071.000.000 Ft készpénz befizetésével.

A **H. R.** Szállodaipari Rt.-t létrehozták, eladási opciós szerződést kötöttek a **H. Rt.** és a **MNÜ** Alapítvány részvénycsomagjára, mely alapján jogosultak voltak a felperes részére eladni a teljes részvénycsomagjukat és a felperes köteles volt azt 1.200.000.000 Ft vételárért megvásárolni.

Különböző ügyleteket követően az alperes jogelődje 1998. november 5-én kelt, a felperes által november 10-én átvett levelében tájékoztatta a felperest, hogy az alperes jogelődje által kibocsátott bankgaranciát igénybe vették, ezért a bankgarancia biztosítékként óvadékban levő részvénycsomagtól kielégítette magát oly módon, hogy 1.200.000.000 Ft vételárért a teljes részvénycsomagot eladta a **H. Rt.** részére.

A felperes a részvényátruházást jogellenesnek minősítette.

A felperes ellen fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatása iránti kérelmet nyújtottak be **N.-ban**, melyet a német bíróság elutasított vagyontalanság miatt. Erre tekintettel 2000. november 28-án a felperest törölték a német cégjegyzékből.

Dr. **G.S.**, mint a felperes társaság felügyelőbizottságának volt elnöke, kérelmet nyújtott be az **A.M.** bíróságnál 2001. február 19-én, a felperes vagyontalanság miatti cégjegyzékből való törlésének törlése iránt arra hivatkozva, hogy a **G. AG** ténylegesen nem vagyontalan, mivel vagyoni értéket képviselő kártérítési követelése van, melyek között a **H. R. Rt.-vel** szembeni követelésen felül a Magyar **P.** elleni körülbelül 10.000.000 DM összegű kártérítést is felsorolta.

A német bíróság 2001. március 19-én a felperes társaság cégjegyzékből történt törlésének a törlése iránti kérelmet elutasította, de 2001. április 9-én kinevezte a törölt felperes „utófelszámolójává” Dr. **G.S.** ügyvédet a **H. R. Szállodaipari Rt.-vel** szemben támasztott igény érvényesítésére, korlátozott hatáskörrel. Az „utófelszámolót” a cégnyilvántartásba nem jegyezték be.

2002 szeptemberében Dr. **G.S.** megbízást adott dr. **V.J.** ügyvédnek a **H. R. Rt.** és a **P.** elleni fellépésre, mely alapján dr. **V.J.** ügyvéd 2002. szeptember 20-án fizetési felszólítást küldött az alperesnek 10.487.406.000 Ft kártérítés és kamatai megfizetését kérve. Az alperes felhívta a jogi képviselőt a megfelelő meghatalmazás csatolására, ezt követően a fizetési felszólításra nem reagált.

2003-ban Dr. **G.S.** kezdeményezte „utófelszámolói” tisztségének a cégnyilvántartásba történő bejegyzését, és hatásköre kibővítését. Az **A.M.** 2003. július 21-én kelt végzésével az „utófelszámolói” kinevezést úgy módosította, hogy megszüntette a hatáskör korlátozását és az „utófelszámolót” 2003. augusztus 4-én a cégjegyzékbe bejegyezte.

Dr. **V.J.** eljárását Dr. **G.S.** „utófelszámoló” meghatalmazása alapján dr. **F.M.** ügyvéd - 2007. július 30-án kelt felszólító levelének tartalma szerint - jóváhagyta, s a per során 2011. november 25-én kelt írásos nyilatkozatában Dr. **G.S.** dr. **V.J.** valamennyi nyilatkozatát, különösen a **P.** Rt.-hez intézett levelét jóváhagyta.

A felperes jogi képviselője 2007. szeptember 18-án kelt levelében az alperest 10.487.406.000 Ft kártérítés és annak 1998. november 4-től járó törvényes kamata megfizetésére szólította fel arra hivatkozással, hogy a **H. R.** Rt. alaptőkéjének 100%-át kitevő, 2.000.000.000 Ft össznévértékű részvények 1998. novemberi birtokbavételével és elidegenítésével a felperesnek ilyen összegű kárt okozott. Az alperes 2007. szeptember 26-án kelt levelében visszautasította a fizetési felszólítást és vitatta az abban foglaltakat.

Ezt követően **N.L.** német ügyvédi irodavezető és dr. **F.M.** ügyvéd 2007. július 31-én kelt fizetési felszólítást küldött az alperesnek dr. **V.J.** ügyvédnő 2002. szeptember 20-án kelt levelére hivatkozva, melyben 10.487.406.000 Ft kártérítés és járulékai megfizetésére hívták fel az alperest. Ezt a fizetési felszólítást az alperes 2007. szeptember 24-én vette kézhez.

A felperes 2009. szeptember 15-én előterjesztett, utóbb összezszerűségében módosított keresetében kérte az alperes kötelezését a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 271. § (3) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján, kártérítés címén, 5.000.000.000 Ft és ennek 1998. november 5-től a kifizetésig járó, a Ptk. szerint számított késedelmi kamata megfizetésére.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a felperes keresetösszeírás jogát, a kereset jogalapját, összezszerűségét és elévülési kifogást is előterjesztett.

Elévülési kifogása körében előadta, a német jog rendelkezései szerint az „utófelszámolás” egy különleges, kivételes kisegítő eljárás, amelyre akkor kerülhet sor, ha a cégjegyzékből már törölt társaságról utóbb kiderül, hogy rendelkezik olyan vagyonelemmel, amely a hitelezők között még felosztható. Az „utófelszámolót” a bíróság általános hatáskörrel, vagy egy meghatározott feladat ellátására szóló hatáskörrel hatalmazza fel, ez utóbbi esetben a társaság jogalanyisége korlátozott mértékben éled fel, egyéb vagyonelemek vonatkozásában jogképességgel nem rendelkezik. Az „utófelszámoló” hatáskörének forrása a bíróság határozata. Fogalmilag kizártnak tartotta, hogy a korlátozott hatáskörét túllépő, e körben álképviselőnek minősülő „utófelszámoló”, képviseleti joga korlátozásának bíróság általi feloldását követően jóváhagyhassa a korlátozás időtartama alatt hatásköre túllépésével tett intézkedéseket, nyilatkozatokat. Álláspontja szerint dr. **V.J.** ügyvéd felszólítása nem volt alkalmas az elévülés megszakítására.

Ha az „utófelszámoló” mégis jóváhagyhatta az álképviselőként korábban tett nyilatkozatait, a felperes követelésének elévülése akkor is megállapítható. Az „utófelszámoló” képviseleti joga korlátozásának 2003. július 21-i feloldásáig nem volt abban a helyzetben, hogy igényt érvényesíthessen az alperessel szemben, ezért eddig az időpontig az elévülés nyugodott. A korlátozás megszűnését követően az „utófelszámolónak” egy év állt rendelkezésére követelése alperessel szembeni érvényesítésére, illetve az álképviselő eljárásának jóváhagyására, ezt azonban elmulasztotta, így az elévülés 2004. augusztus 4-én bekövetkezett. Ha az álképviselő eljárásának utólagos jóváhagyására ráutaló magatartással is sor kerülhet, ennek megtörténtét önmagában nem bizonyítja az, hogy a felperes „utófelszámolója” a hatásköri korlátozás megszüntetését követően nem kifogásolta az általa álképviselőként meghatalmazott ügyvéd álképviselőként küldött fizetési felszólítását.

A felperes e körben állította, a német jog rendelkezései szerint a cégjegyzékből való törlését követően az „utófelszámolás” elrendelésével jogalanyisága ismét feléledt, „utófelszámolás” alatt álló cégment korlátozott jogképességű jogalany minősült. E korlátozott jogképessége nem zárta ki, hogy vagyoni jogokat érvényesítsen. Az „utófelszámoló” a felperes szervezeti képviselőjeként a kirendelő végzésben rögzített hatásköri korlátozástól függetlenül jogosult volt arra, hogy a felperes nevében eljárva a felperest, mint jogalanyt megillető vagyoni jogokat érvényesítsen, továbbá megtegye a szervezeti képviselet természetéből adódó mindazokat az intézkedéseket, amelyek a felperes igényérvényesítési lehetőségének megóvása érdekében szükségesek. Az „utófelszámoló” a bíróság által megszabott hatásköréből fakadó igényérvényesítési kötelezettség teljesítése mellett megtehet minden olyan intézkedést, amely az általa képviselt jogalany károsodástól megóvása érdekében szükséges. Ezért nem volt akadálya annak, hogy 2002 szeptemberében ügyvédet hatalmazzon meg.

Ha mégis álképviseletnek minősülne az eljárása, ez a helyzet az utólagos jóváhagyással orvosolható mind a német, mind a magyar jog alapján. Egyik jog rendelkezéseiből sem vonható le olyan következtetés, hogy az álképviselő elévülés megszakítására irányuló nyilatkozata esetén az utólagos jóváhagyásnak az elévülési időn belül kellene megtörténnie, illetve, hogy ez csak kizárólag írásban lehetséges.

Álláspontja szerint a német bíróság hatáskört korlátozó végzése az „utófelszámoló” addigi működése cégbíróság általi „de facto” jóváhagyásának minősült. Az pedig, hogy utóbb nem tette vitássá dr. **V.J.** 2002. szeptemberi meghatalmazását, az utólagos jóváhagyást jelenti, s erre tekintettel a 2002. szeptember 20-i fizetési felszólítás joghatályos, megszakította az elévülést.

Az eljárásba a felperes pernyertessége érdekében beavatkozott az **E.H.** Befektetési és Vagyonkezelő Kft. „felszámolás alatt” arra hivatkozva, hogy engedményezési szerződéssel - annak sikere esetén - megszerzi a felperesnek az alperessel szembeni követelését.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és rendelkezett a perköltségről. Úgy ítélte meg, hogy az alperes elévülési kifogása megalapozott.

A felperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.000.000 Ft + ÁFA másodfokú perköltséget.

Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és érdemben helytálló a keresetet elutasító rendelkezése is, a másodfokú bíróság azonban a felperes követelésének elévülését eltérő indokok alapján találta megállapíthatónak.

Hangsúlyozta, nem volt vitatott a felek között, hogy a kártérítési igény esedékességére, érvényesítésére a Ptk. rendelkezései irányadóak, továbbá az sem, hogy a követelés 1998. november 4-én vált esedékessé, ezért a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti általános öt éves elévülési idő 2003. november 4-én telt el. Ugyanakkor a felperes társaság a vagyontalanság miatti törlésre tekintettel nem volt abban a helyzetben, hogy a követelését érvényesíthesse.

A másodfokú bíróság a Német Szövetségi Igazságügyi Minisztérium által a bíróság megkeresésére, a német jogról való tájékoztatásból, valamint a Berlini Legfelsőbb Bíróság (Kammergericht Berlin 1. Zivilsenat) 1998. július 7-én 1.W.6250/96. számon meghozott határozatából azt a következtetést vonta le, hogy mivel az „utófelszámoló” 2001. április 9-én korlátozott hatáskörrel került kirendelésre, ezért a korlátozás megszűntetéséig, 2003. július 21-ig, illetve annak 2003. augusztus 4-én a cégjegyzékbe való bejegyzéséig az „utófelszámoló” az alperessel szembeni fellépésre nem volt jogosult.

Utalva a Ptk. 326. § (2) bekezdésére és a Legfelsőbb Bíróság 1/2007. PJE indokolásában kifejtettekre megállapította, hogy az elévülés nyugvása esetén az elévülés megszakadása fogalmilag kizárt. A felperes tehát 2003. augusztus 4-ig nem volt abban a helyzetben, hogy a perbeli kártérítési követelést az alperessel szemben érvényesítse, az elévülés nyugodott. Ebből következően nem releváns dr. **V.J.** eljárásának megítélése, kizárólag annak van jelentősége, hogy az elévülés nyugvásának megszűnésétől számított egy éven belül - 2004. augusztus 4-ig - a felperes érvényesítette-e az alperessel szembeni kártérítési igényét.

A felperes ebben az időszakban pert nem indított, újabb fizetési felszólítást is csak 2007. szeptember 18-án küldött az alperesnek,

és a per megindítására is csak 2009. szeptember 15-én került sor. A felperes ily módon az igényérvényesítéssel elkésett, követelése elévült. A másodfokú bíróság ezért érdemben helytállónak találta az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéletét.

A felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és - tartalma szerint - az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával, a keresetének helyt adva, az alperes kötelezését 5.000.000.000 Ft és annak 1998. november 5-től a Ptk. 301. §-a, illetve 301/A. § (1)-(2) bekezdése alapján számított késedelmi kamata megfizetésére, a Ptk. 271. § (3) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján, kártérítés jogcímén.

Másodlagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését - az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően - és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Kérte az alperes kötelezését a perköltség megfizetésére, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § c) pontja szerint, mérséklések nélkül. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. sz. tvr. (Nmjtvr.) 5. § (1) bekezdését, 18. § (1) bekezdését, a Pp. 206. § (1) bekezdését, a Ptk. 221. § (1) bekezdését, és 327. § (1)-(2) bekezdését.

Felülvizsgálati kérelmében kiemelte, hogy az csak az elévüléssel, és az „utófelszámoló” képviseleti jogának terjedelmével foglalkozik.

A felperes álláspontja szerint az eljáró bíróságok a külföldi jog tartalma felőli tájékozódás során megsértették az arra irányadó jogszabályokat. A Nmjtvr. 5. §-ára hivatkozva kiemelte, hogy a külföldi jog tartalmának megismerésére irányuló bizonyítási eljárást a bíróságnak hivatalból kell elvégeznie, és a külföldi jogot úgy kell alkalmaznia, ahogy a külföldi bíróság alkalmazta volna a jogszabályok értelmezése, a joghézagok kitöltése és az analógia kérdésében is.

A per folyamán a felek között végig vitatott volt a „Tájékoztatás” pontos tartalma, annak értelmezése és helyes fordítása. A perben a bíróságok nem oldották fel a Tájékoztatás ellentmondását, például szakértő kirendelésével. Álláspontja szerint a külföldi jog tartalmának megismerése a bíróság hivatalbóli kötelezettsége, mely körében a bíróságnak hiteles fordítást kellett volna beszereznie, szakértőt kellett volna kirendelnie, függetlenül a felek kérelmétől.

Hivatkozott arra, hogy a külföldi jogról való tájékoztatásról szóló, Londonban, 1968. június 7-én aláírt Európai Egyezmény, valamint a Strasbourgban, 1978. március 15-én aláírt Egyezmény Kiegészítő Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 140/1992. (X.20.) Korm. rendelet 8. cikke értelmében, a válaszban adott tájékoztatás nem köti az igazságügyi hatóságot.

Ha bizonyításként értelmezzük a külföldi jog megismerését, akkor is szükség lett volna szakértő kirendelésére a Pp. 177. § (1) bekezdése alapján.

Az eljárásban nem került sor a külföldi jog tartalmának megfelelő megismerésére, ami az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással bíró eljárásjogi jogszabálysértés, különös tekintettel arra, hogy a Nmjtvr. 18. § (1) bekezdése értelmében a felperes mint jogi személy jogképességét, gazdasági minőségét, személyhez fűződő jogait, továbbá tagjainak egymás közötti jogviszonyait személyes joga szerint kell megítélni.

A Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközően nyilvánvalóan téves következtetésre jutott a jogerős ítélet az „utófelszámoló” képviseleti jogának a német jog szerinti terjedelméről, illetve az álképviselő utólagos jóváhagyási jogáról.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint 2001. április 9-től 2003. április 21-ig (helyesen 2003. július 21-ig) a felperesi „utófelszámoló” korlátozott jogkörrel járt el, ami nem terjedt ki a perbeli igény érvényesítésére. A felperes álláspontja szerint az „utófelszámolás” alatt álló felperes ebben az időszakban jogi személyiséggel és jogalanyisággal, továbbá korlátozott jogkörű szervezeti képviselővel rendelkezett. Ebből következően azonban vizsgálni kellett volna, hogy az ebben az időszakban tett aktusok utólag jóváhagyhatók-e.

A másodfokú bíróságnak az a megállapítása, mely szerint nem dr. **V.J.** nyilatkozatának van jogi jelentősége, hanem annak, hogy az elévülés nyugvásának megszűnésétől számított egy éven belül a felperes érvényesítette-e az alperessel szemben a kártérítési igényt, iratellenes.

Hivatkozott a német jog értelmezése körében az ún. kettős tényállás tanára, mely szerint a társaság törlése csupán a jogképesség feltételes megszűnését okozza, mely jogképesség hiánya a vagyontalanság megszűnése, mint feltétel bekövetkeztéig tart. Ebből következően a társaság a jogképességét megtartja a vagyontárgy értékesítéséig, a befolyt összeg felosztásáig. Ezzel szemben, a jogerős ítélet szerint, az „utófelszámoló” hatásköre csak annak a vagyonelemnek az érvényesítésére terjed ki, melyre a hatásköre szólt. Ezzel figyelmen kívül maradt az „utófelszámolás” rendeltetése.

Állította, hogy a bíróságok megsértették a Pp. 206. §-át, mert a Tájékoztatónak csak az alperes álláspontját alátámasztó részét vették figyelembe.

Kiemelte, hogy a vagyontalanságot megszünteti a nem érvényesített vagyoni igény, ezzel a társaság ismét jogképességgel rendelkező jogalany lesz, mely nem függ cégbírósi bejegyzéstől. Ebből következően a jogszabály sem tesz említést az így feléledt jogképesség korlátozott voltáról, az a bejegyzett jogi személy jogképességével azonos terjedelmű kell, hogy legyen. Ha visszanyerte teljes jogképességét a társaság, akkor ez feltételezi a cselekvőképességet is.

A cégbírósi által kinevezett „utófelszámoló” a társaság

képviselője szerepét töltötte be, és így joga volt dr. **V.J.** ügyvédet megbízni.

Álláspontja szerint a német bíróság sem akarta korlátozni az „utófelszámoló” jogosítványait, ezt támasztja alá az a tény, hogy 2003-ban helyt adott dr. **G.S.** kérelmének a korlátozás megszüntetésére vonatkozóan.

Kifejtette, hogy a teljesítésre irányuló írásbeli felszólítás intézményének célja nem igényérvényesítés, hanem az elévülési idő meghosszabbítása. A követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás és bíróság előtti érvényesítése – a Ptk. 327. § megfogalmazásából is eredően – elkülönülő intézmények. Ha el is fogadjuk, hogy az „utófelszámoló” esetlegesen korlátozott képviseleti joga nem terjedt ki a követelés bíróság előtti érvényesítésére, az nem zárja ki, hogy az elévülési időt meghosszabbító cselekményt ne tehetne.

A felperes nem volt olyan helyzetben, ami menthető okból kizárta volna az igényérvényesítést, hiszen szervezeti képviselője útján fel tudta szólítani az alperest a teljesítésre.

Állította, hogy dr. **V.J.** ügyvéd levele az elévülés megszakítására alkalmas volt, ezért a jogerős határozat megsértette a Ptk. 327. § (1) és (2) bekezdését.

Állította továbbá, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 221. § (1) bekezdését is. Ha az „utófelszámoló” álképviselőként járt el képviseleti joga korlátozásának megszűnéséig, ezt követően mint képviselő jóváhagyhatta korábbi álképviselőként tett nyilatkozatait, ezért a dr. **V.J.**-nak adott meghatalmazás érvényes. Nincs olyan rendelkezés, hogy az álképviselő nyilatkozatának jóváhagyása csak ugyanabban az alakban érvényes, mint amelyben a nyilatkozatot tették.

Tévesnek állította azt az álláspontot, mely szerint az álképviselő eljárásának jóváhagyására csak akkor van mód, ha az álképviselő nyilatkozatának megtételekor a képviselt személynek van törvényes képviselője. Álláspontja szerint a Ptk. 221. § (1) bekezdése ilyen szűkítést nem tartalmaz. E körben utalt a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.528/2009/9. számú ítéletére.

Jogesetekre hivatkozva kifejtette, hogy az álképviselő eljárását a képviselt utólag jóváhagyhatja, a képviseleti jog hiányát a törvényes képviselő utólagos jóváhagyása orvosolja, az álképviselő által kötött szerződésre a bíróság nem alkalmazhatja az érvénytelenség jogkövetkezményeit.

Hivatkozott a felperes arra is, hogy az alperes megsértette a jóhiszeműség és tisztesség elvét, továbbá az elvárható magatartás követelményét. Utalt a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 2/2004. (XI.22.) számú határozatával elfogadott ajánlására, mely szerint a cégek képviseletével összefüggő jogvitákban a cég képviseletével kapcsolatos – a cégjegyzékben nem szereplő, közzé nem tett – adat megváltozására, és ezzel összefüggésben a

képviseleti jog hiánya miatti álképviseletre - ha a vonatkozó törvényi vélelmek megdöntése nem következett be -, sikerrel hivatkozni nem lehet. A cégjegyzékbe bejegyzett képviselő hatáskörének túllépése nem alapoz meg álképviseletet.

Sérelmezte továbbá a felperes, hogy a bíróság nem folytatott le bizonyítást arra vonatkozóan, az elévülésre menthető okból nem került sor. Az alperes nem azt bizonyította, hogy a felperes követelésének érvényesítése lehetetlen volt, hanem azt, hogy a bíróság az „utófelszámoló” kirendelésének okaként a **H. R. Szállodaipari Rt.**-vel szembeni követelését jelölte meg. Minden más csak állítás, jogi álláspont volt.

Az „utófelszámoló” - korlátozott hatáskörének megfelelően - peresítette a **H. R. Szállodaipari Rt.**-vel szembeni követelését. Úgy ítélte meg, követelésérvényesítésnek a peresítés minősül, a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás nem. Arra vonatkozóan nem folyt bizonyítás, hogy a német jog szerint a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás is követelésérvényesítésnek minősül-e, ezért a perben nem volt megismerhető, hogy az, amit az „utófelszámoló” tett, követelésérvényesítés volt-e. A magyar jog az elévülés körében tesz különbséget a követelés érvényesítése és a követelés teljesítésére irányuló írásbeli felszólítás között.

A másodfokú bíróság tényként kezelte, hogy a teljesítésre irányuló írásbeli felszólítás a német jog szerint követelésérvényesítés. Figyelmen kívül hagyta azonban, hogy ha a német jog szerint nem minősül menthető oknak a felperes mulasztása, ha az „utófelszámolót” kirendelő végzés csak az érvényesítendő követelésre utal, másra nem, illetve ha a teljesítésre irányuló írásbeli felszólítás nem minősül követelésérvényesítésnek, akkor a követelés elévülésének megszakítása a fent írt időszakban nem volt kizárt.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását, és a felperes perköltség fizetésére kötelezését.

Álláspontja szerint a bíróság a jogszabálynak megfelelően tájékozódott a külföldi jogról. Utalt arra, hogy a felperes több alkalommal az eljárás során úgy nyilatkozott, a beszerzett tájékoztatás maradéktalanul megfelel a jogszabályoknak, nincs ok arra, hogy a bíróság annak tartalmát kétségbe vonja.

A Tájékoztató fordítását a felperes végezte, melyet az alperes ellenőrzött és a felek azt így elfogadták. Nem merült fel igény a hiteles fordításra.

Nem csak a Tájékoztatót, hanem az egyedi bírósági döntéseket is lefordította a felperes. Utalt a Berlini Legfelsőbb Bíróság (Kammergericht Berlin Zivilsenat I.) I.W.6250/96. számú ítéletének részleteire, mely szerint a vagyonrendezés esetén kiegészítő eljárásról van szó, az „utófelszámoló” hatáskörének az a

terjedelme, amelyre kinevezik, meghatározza a társaság külső jogviszonyaira vonatkozó képviseleti jogosultságának terjedelmét is. Hangsúlyozta, a felperes maga nyilatkozott úgy, hogy szakértő kirendelése szükségtelen.

A felperes fellebbezésében egyébként sem támadta a külföldi jog felőli tájékozódás hiányosságait, nem hivatkozott arra, hogy a külföldi jog megállapítása hibásan vagy hiányosan történt volna, ezért e kérdésben a Kúriának nem kell érdemben vizsgálnia.

Előadta, hogy az „utófelszámolás” nem általános vagyonrendezés, hanem kivételes és speciális kiegészítő eljárás. Kétféle módon rendelkezhet a bíróság: egy általános „utófelszámolót” jelöl ki, és ebben az esetben a cégjegyzékbe is bejegyzik, illetve csak egy meghatározott, jellemzően egyetlen feladat ellátására rendelik ki, és ilyenkor nem jegyzik be sem a céget, sem az „utófelszámolót” a cégjegyzékbe. Az „utófelszámoló” ilyen esetben csak a bírósági döntés keretein belül rendelkezik hatáskörrel, ezt meghaladóan nincs képviseleti, intézkedési joga.

A Pp. 206. § (1) bekezdésének felperes által állított megsértése körében kiemelte, hogy az „utófelszámoló” teljesen tisztában volt a német jog tartalmával és korlátozott jogkörével, mert egyébként semmi nem indokolta volna, hogy 2003-ban a német cégbírósághoz fordul és kéri hatáskörének kibővítését. Hangsúlyozta azt is, hogy a felperes vitatása a fellebbezési eljárásban a jogkéesség korlátozott voltára irányult, nem vitatta a korlátozott képviseleti jogot, ezért ez utóbbi vitatása új tényállításnak minősül, amely a felülvizsgálati eljárásban kizárt.

A követelés elévülésével kapcsolatban kifejtette, ha elfogadjuk, hogy az „utófelszámoló” nem volt korlátozva fizetési felszólítás küldésében, abból nem következik, hogy egy ilyen fizetési felszólítás alkalmas az elévülés megszakítására. Ha ugyanis az „utófelszámoló” a kártérítési igény érvényesítésében önhibáján kívül akadályoztatva volt, akkor ezen kártérítési igény tekintetében a Ptk. 326. § (1) bekezdés alapján az elévülés nyugszik. Ebből következően az „utófelszámoló” megbízása alapján eljáró dr. **V.J.** ügyvéd által az alperesi jogelőd részére kézbesített fizetési felszólítás nem vezetett az elévülés Ptk. 327. § (1) bekezdése szerinti megszakításához.

Kiemelte, hogy a magyar jogot kell alkalmazni az elévülés megszakításának vizsgálata tekintetében.

A felperesi beavatkozó egyetértett a felperes felülvizsgálati kérelmével, és annak indokaival is. Az abban foglaltakat azzal egészítette ki, hogy a perben nem folyt jogvita a Ptk. 326. § (2) bekezdésében foglaltakról, tehát arról, hogy a felperes elévülési időn belül tudta-e érvényesíteni kárigényét, és ha nem, akkor ennek oka menthető volt-e.

Nem vitatta, hogy a követelésre a magyar elévülési szabályokat kell

alkalmazni. Állította ugyanakkor, hogy az a kérdés „társaságunk és/vagy utófelszámolónk” menthető okból tudta vagy nem tudta érvényesíteni az alperesi jogelőddel szembeni követelését, nem dönthető el a német jog erre irányuló szabályainak ismerete nélkül. Álláspontja szerint a menthetőség csak a felperes személyes joga alapján vizsgálható.

Az elsőfokú bíróság szerint azért nem lehet szó megbízás nélküli ügyvitelről vagy álképviseletről, mert nem volt olyan jogalany, akit képviselni lehetett volna. A másodfokú ítélet szerint volt jogalany, de nem volt képviselője, mert az „utófelszámolónak” nem volt képviseleti jogosultsága az adott követelés érvényesítésére.

Ha a felperes helyett, nevében és javára az elévülési időn belül, személyes joga szerinti megbízás nélküli ügyvivő járt el, vagy őt álképviselő képviselte, nem igaz, hogy nem tudta érvényesíteni kárigényét, hiszen fizetési felszólítást küldött az alperesi jogelődek, aki azt nem kifogásolta.

Ha a Kúria álláspontja is az lenne, hogy a teljesítésre történő írásbeli felszólítás és a bíróság előtti igényérvényesítés között nincs különbség, tehát az előbbi is a követelés érvényesítése, és ezért figyelembe kell venni az elévülés nyugvása szempontjából, akkor is igaz, hogy a bizonyított tényállásban az elévülés nyugvásának szabályai érdektelenek, hiszen a felperes az elévülési időn belül érvényesítette az igényét. Hivatkozott az 1/2007. PJE III.ad 4. pontjában kifejtettekre. Ennek alapján állította, hogy az írásbeli fizetési felszólítás még nem a követelés érvényesítése.

Az alperes a felperesi beavatkozó észrevételeire kifejtette, a beavatkozó tévesen és iratellenesen állította, hogy az alperes nem hivatkozott a Ptk. 326. § (2) bekezdésére, az elévülés nyugvására, és arra, hogy az elsőfokú eljárásban erről a kérdésről nem folyt jogvita.

Ismételten hangsúlyozta, hogy a perbeli követelés érvényesítésére a magyar jog rendelkezései az irányadók, így azt is a magyar jog alapján kell elbírálni, hogy az alperesi jogelőddel szembeni igény érvényesítése menthető okból maradt-e el vagy sem.

Az eldöntendő kérdés kizárólag az, hogy az „utófelszámoló” a korlátozott hatáskör megszűnését, illetve az „utófelszámoló” cégjegyzékbe történő bejegyzését követő egy éven belül érvényesítette-e követelését a magyar jog szerint az alperessel szemben, vagy sem. Ezért nincs jelentősége annak, hogy a fizetési felszólítást esetlegesen álképviselői, vagy megbízás nélküli ügyvivői minőségében küldte meg.

Álláspontja szerint a beavatkozó téves következtetéseket vont le a jogegységi határozatból.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján és megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemben állított és a felülvizsgálati eljárásban vizsgálható jogszabálysértések nem

valósultak meg.

A Kúria elsőként hangsúlyozza, hogy az eljárásban beszerzett Tájékoztató és határozatok alapján az állapítható meg, a felperessel szembeni fizetéseképtelenségi eljárás lefolytatására azért nem került sor, mert vagyontalan volt, ezért jogutód nélküli megszűnését rendelte el a bíróság és emiatt törölték a cégnyilvántartásból.

A felperes személyes joga, a német jog {Aktiengesetz, 264. § (2)} alapján azonban lehetőség van arra, hogy egy már törölt részvénytársaság tekintetében is, amennyiben utóbb vagyona kerül elő, a vagyon jogi sorsa rendezése érdekében egy póteljárást folytassanak le. Ennek az eljárásnak megindítására nem csak a felszámolási típusú fizetéseképtelenségi eljárás, hanem az olyan jogutód nélküli megszűnések után is lehetőség van, ahol a részvénytársaság hitelezőinek a követelése kielégítésre került. (A legnagyobb hasonlóságot az eljárás a magyar vagyonrendezési eljárással mutat, azonban az eljárások szabályainak különbözősége miatt nem lehet vagyonrendezésnek sem nevezni a német eljárást.) Ezt a póteljárást nevezte a jogerős ítélet „utófelszámolásnak” és a bíróság által kirendelt személyt „utófelszámolónak”, ezért a továbbiakban a Kúria is ezeket a kifejezéseket használja ítélete indokolásában, jóllehet tartalmában nem feleltethetőek meg a magyar fizetéseképtelenségi jogi fogalomnak.

A külföldi jog tartalmának megállapítása

A felperes felülvizsgálati kérelmében csak az elévüléssel, és az „utófelszámoló” képviseleti jogának terjedelmével foglalkozott.

Nmjtvr. 5. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy „A bíróság vagy más hatóság az általa nem ismert külföldi jog felől hivatalból tájékozódik, szükség esetén szakértői véleményt is beszerz és a fél által előterjesztett bizonyítékokat is figyelembe veheti.”

Az Nmjtvr. 5. §-ának megsértésére hivatkozás körében a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a jogszabályoknak megfelelően hivatalból szerezte be a német jogról szóló tájékoztatást. Hivatalból került megküldésre a bírósági gyakorlat megismerése céljából az a három német ítélet is, amelyek a kérdésre vonatkozóan rendelkezéseket, jogi indokolást tartalmaznak. A felperes sem a fellebbezésében, sem annak kiegészítésében nem sérelmezte, hogy a külföldi jog tartalma felőli tájékozódás hiányos. A fellebbezés kiegészítése (200. sorszámú beadvány) csak a hivatalból beszerzett Tájékoztató és joggyakorlat alapján a bíróság téves értelmezését kifogásolta. Nem szükséges e körben szakértő igénybevétele, ha a külföldi jog tartalma a rendelkezésre álló tájékoztatás alapján kellő bizonyossággal megállapítható. Mivel a bíróságnak a felek által készített fordítás

megbízhatóságával kapcsolatban ésszerű kétsége nem merült fel, hiteles fordítás igénybe vételére nem volt szükség.

Az „utófelszámolás” és az „utófelszámoló” jogállása

Nem sértette meg a jogerős ítélet a Nmjtvr. 18. § (1) bekezdését sem. A jogerős ítélet a német cégnyilvántartásból törölt, de az „utófelszámolás” során korlátozott jogképességgel felruházott törölt cég vonatkozásában, a nevében eljáró képviselő tekintetében teljes mértékben a német jogot vette figyelembe.

Ennek vizsgálata alapján a bíróság jogerős ítéletében helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az „utófelszámoló” 2001. április 9-től 2003. július 21-ig - a német bíróság határozatának módosításáig - a német bíróság által a **H. R.** Rt.-vel szembeni követelés érvényesítésére korlátozott jogkörben járhatott el, ami nem terjedt ki a perbeli igény tekintetében semmilyen jogcselekmény megtételére. Az alperessel szembeni követelés vonatkozásában ugyanis 2003. július 21-ig nem indult meg az „utófelszámolás”.

A Kammergericht Berlin (Zivilsenat 1.) 1.W.6250/96. számú ítéletéből egyértelműen megállapítható (24-29. bekezdések): az „utófelszámoló” (a bírósági határozat fordítása szerint: vagyonrendező) kirendelésekor a bíróság feladata, hogy az „utófelszámoló” hatáskörét is meghatározza (24.), mert rendszerint csak bizonyos egyedi rendelkezések végrehajtására, korlátozott feladatkör illeti meg. Ez a meghatározás a külső jogviszonyokra vonatkozó képviseleti jogosultságának mértékére irányadó (25).

„A Tanács által osztott - és ennyiben nyilvánvaló - ítélkezési gyakorlatban és a szakirodalomban túlnyomórészt képviselt nézet szerint ezért a bíróság által megállapított hatáskör a vagyonrendező képviseleti jogosultságának terjedelmét is meghatározza.” (27) „Az egyedi rendelkezésekre bíróság által kinevezett vagyonrendező korlátlan képviseleti jogosultságának az elfogadása ezen felül még ellentétes lenne a Törlésről szóló törvény azon védelmi céljával, hogy a vagyontalan társaságokat kizárja a jogforgalomból.” (28)

A hivatalosan közölt német jogból és annak alkalmazási gyakorlatából a bíróság jogerős ítéletében a logika szabályai szerint okszerűen jutott arra a következtetésre, 2003. július 21-ig az „utófelszámolónak” nem volt jogköre arra, hogy a perbeli igényt érvényesítse, annak érdekében nyilatkozatokat tegyen.

Nincs jelentősége annak a felperesi állításnak, hogy az „utófelszámolás” alatt álló felperes ebben az időszakban az alperessel szembeni követelés vonatkozásában jogi személyiséggel és jogalanyisággal rendelkezett. Helytálló a jogerős ítéletben kifejtett az az álláspont, hogy az „utófelszámoló” hatásköre csak a német bíróság által meghatározott vagyonelem sorsának a rendezésére terjedt ki. A Kammergericht Berlin már hivatkozott ítéletének 26. bekezdése összehasonlította egy tevékenységet folytató vállalat jogutód nélküli megszűnésekor eljáró képviselő képviseleti

jogosultságát az „utófelszámoló” (vagyonrendező) jogosultságával, és a forgalomképesség (helyesen a forgalom) védelmének szempontjaira hivatkozva utalt arra, hogy az egyedi intézkedésre kinevezett vagyonrendező („utófelszámoló”) esetében nem követelik meg képviseleti jogosultságának korlátozhatatlanságát. A határozat 32. bekezdése kiemeli, hogy amennyiben egy társaságot töröltek a cégjegyzékből, cselekvőképességét csak a törvényi rendelkezések előírásai szerinti vagyonrendező („utófelszámoló”) bírósági kinevezésével lehet helyreállítani. „A vagyonrendező nem érheti el azzal hatáskörének kibővítését, hogy a bírósági kinevezésének hatáskörét meghaladó jogcselekményeket hajt végre a társaság képviseletében és ezeket a társaság nevében bírósági úton érvényesíti.”

Mindezekből következően a német jog alapján az „utófelszámoló” 2003. július 21-éig nem tehetett nyilatkozatot a felperes alperessel szembeni követelésének érvényesítése, az elévülés megszakítása érdekében.

Téves a felperesnek az az állítása, hogy önmagában, bírósági aktus nélkül a német cégnyilvántartásból törölt cég ismét jogképességgel rendelkező jogalany lesz. Ezzel ellentétes a fent idézett határozat által értelmezett rendelkezés, mely szerint az „utófelszámoló” is csak abban a körben járhat el, amelyre a bíróságtól felhatalmazást kapott.

A német bíróság 2003-ban módosította az „utófelszámoló” hatáskörét, ettől kezdődően valamennyi követelés érvényesítése érdekében eljárhatott, de ez a jogosítványa csak a bíróság határozatából eredt, a jövőre nézve és nem visszaható hatállyal.

A bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseinek megfelelő, okszerű értékelésével, helytállóan állapította meg a bíróság jogerős ítéletében azt is, hogy mivel a keresetben érvényesített követelés tekintetében a törölt felperesnek nem volt ez igény érvényesítésére felhatalmazott képviselője („utófelszámolója”) 2003. július 21-éig, ezért nem tudott elévülési időt meghosszabbító cselekményt sem tenni, az elévülés tehát ebben az időszakban nyugodott.

Tévesen állította a felperes, hogy volt a felperesnek szervezeti képviselője dr. **V.J.** meghatalmazására, mert a fent idézett német bírósági határozatból megállapíthatóan, 2003. július 21-éig az „utófelszámoló” csak a **H. R.** Rt.-vel szembeni követelés érvényesítésére rendelkezett a német bíróság által adott korlátozott hatáskörrel, s csak ebben a tekintetben rendelkezett képviseleti joggal. A jogerős ítélet tehát nem sérti a Ptk. 327. § (1), (2) bekezdésében foglaltakat.

Az álképviselet

A felperes arra is hivatkozott, hogy amennyiben álképviselőként

járt el dr. **V.J.** ügyvéd megbízásakor és az álképviselőként hívta fel az alperes jogelődjét a teljesítésre, akkor a német bíróság 2003. július 21-én kelt határozatával immár felhatalmazott „utófelszámoló” jogosult az álképviselő eljárását jóváhagyni, és ez meg is történt.

A Kúria álláspontja szerint az álképviselet szabályainak felperesi értelmezése nem helytálló. Az álképviselet szabályainak alkalmazhatóságához ugyanis szükség van arra, hogy legyen olyan személy vagy szervezet, akinek a nevében az álképviselő eljár. Ha egy részvénytársaság már nem létezik, mert törölték a nyilvántartásból, akkor a német jog szerint nevében csak akkor és abban a körben járhat el a kinevezett „utófelszámoló”, amelyre vonatkozóan a bíróság az „utófelszámolást” megindította.

A Ptk. 221. § (1) bekezdésében szabályozott álképviselet lényege, hogy az álképviselő a képviselt nevében képviseleti jog hiányában, vagy képviseleti jogkörét túllépve jognyilatkozatot tesz. Ez a jognyilatkozat azonban csak a képviselt jóváhagyásával vált ki joghatást. Az utólagos jóváhagyás sem orvosolhatja azonban a joghatás hiányát akkor, ha a nyilatkozattétel időpontjában az adott tartalmú nyilatkozatot a képviselt sem közvetlenül, sem képviselője útján nem tehetett volna meg.

Miután dr. **V.J.** felhívásának megküldésekor nem volt képviselt – mert törölt cég volt, és ebben a körben a bíróság nem indította meg az „utófelszámolást”, – ez a fogyatékos utólagos jóváhagyással sem orvosolható, mert ez azt eredményezné, hogy az „utófelszámoló” olyan jogosultságot fogadna el, hagyna jóvá, amivel a képviselt az adott időpontban nem rendelkezett.

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet nem sérti a Ptk. 221. § (1) bekezdését sem.

A kifejtett indokok alapján a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviseletével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a)-c) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Budapest, 2015. december 15.

*Dr. Török Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó
bíró, Dr. Osztovits András s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül: